

7 Fra en av de gode gamle Okkupasjonshistorie
 9 jettiske lederskikt er referert det ut-
 sagn at offentliggjørelsen av til-
 leggsprotokollen til Berlin-Mosk-
 va-avtalen i 1939 - på det nåværende
 tidspunkt kan ha uheldige virknin-
 ger. » Selvfølgelig. På et hvilket
 som helst tidspunkt har det i noens
 øyne «uheldige» virkninger at fortie-
 de og forbudte historiske sannheter
 kommer frem i dagslyset. De øde-
 legger politiske myter og dogmer
 som makthavere har vært interessert
 i å skape og opprettholde. Og inn-
 til i sommer har i offisiell sovjetisk
 historieskrivning - den berømtelige
 protokoll i det hele tatt ikke eksis-
 tert. Nå har glasnost trukket også
 den frem fra tussmørket. Man for-
 står den gamle: Det kan utvilsomt
 «virke uheldig» at folk får vite at de
 i femti år er blitt tvunget til å godta
 en løgn. En til blant så mange. For
 alle disse løgner tilsammen var
 grunnlaget for gamlingens eksistens
 på toppen gjennom Stalins og føl-
 gende år. Ytterst uheldig.
 Uten på noen måte å trekke sam-
 menligningen lengre enn til utsagne-
 ne: Umulig å la være å huske rosten
 a det sovjetiske gamle hjem ved
 lesningen av Morgenbladet 25. au-
 gust: I en anmeldelse av Berit Nøk-
 lebys bok «Da krigen kom til Nor-
 ge» skrevet av Svein Iversen finner
 man følgende:

«Også om forspillet til 9. april er
 det skuffende å finne påstander i
 boken om at det var England og
 Frankrike som provoserte frem
 krigshandlingene mot Norge. Les-
 ten kan lett oppfatte det som om
 tyskerne var i sin fulle rett da over-
 fallet kom.»
 Jaja, det er vel «skuffende» å støte
 på slikt for den som tydeligvis har
 trodd at det forholdt seg annerledes.
 Men slik var det jo, i all enkelhet.
 For Iversen var heller ikke begiven-
 hetene «et resultat av et stormakt-
 skapplop om å komme først, men
 angrepet var en del av den tyske
 strategien.» Det motsatte er tilfelle,
det er ingen ny oppdagelse. All-
et 30 år siden brukte verdenskrig-
ens historiker fremfor noen, Sir
Basil Liddell Hart, uttrykket «kapp-
lop» i sin «History of the Second
World War». Han omtaler utfallet
slik: «Det var nesten en foto-finish».
 Heller ikke var angrepet noen del
 av den tyske strategi på annen måte
 enn at man i Berlin motstrebende
ble nødt til å ta med denne diversjon
 mot nord som all sunn militær for-
 nuft, om valget var fritt, ville betak-
 ket seg for.
 Marineminister Churchill oppsum-
 merte den 11. april 1940 situasjo-
 nen slik, i en redegjørelse for Un-
 derhuset: «Jeg kan ikke se noen for-
 del han (Hitler) har vunnet. —Jeg
 mener at vi har stor fordel av— det
 strategiske feilgrep som vår døds-
 fiende er blitt provosert til.» Det
 er en situasjonsbeskrivelse nøyaktig
 svarende til virkeligheten, som
 Churchill kjente bedre til enn de
 fleste.
 Sammenhengen så også den senere
 så utskjelte utenriksminister Koht
 («Det var eg, og medlemmane i
 NS som vart peikte ut som synde-
 bukkar») alt før katastrofen kom:

Marineminister Churchill oppsummerte den 11. april 1940 situasjonen slik: «Jeg mener at vi har stor fordel av det strategiske feilgrep som vår dødsfiende er blitt provosert til.»

«Eg trur for min part at England og Frankrike gjerne vil driva Noreg ut or nøytraliteten sin, og inn i krigen.» (22. desember 1939). Koht var en ærlig mann og gikk heller ikke etter begivenhetene på akkord. Ille ute som han selv alt var, tok han den ytterligere belastning som det i de tider måtte være å si til Undersøkelsskommisjonen av 1945 at han var overbevist om at «Tyskland ikkje ynskje å driva No- reg ut or nøytraliteten. Alt det som no har kome fram, serleg i rettar- gangen i Nürnberg, og i saka mot Quisling her heime, har synt at eg

i så måte hadde rett.» Koht hadde rett. Hvorfor er det så om å gjøre å skulle ha vært offer for et uprovosert overfall? Hvor len- ge skal disse politikkens drivminer reke rundt i historiens farvann? Få dem endelig bort.
 At glasnost femti år etter begiven- hetene er på vi inn også i offisiell norsk historieskrivning, er det grunn til å glede seg over. Noe kan man lære av russerne også. Som at alt har sin tid og at etter historie- ne kommer historien.
 P. O. Storlied
 Stavanger

Glasnost
 for norsk
 historie
 1989-1993

108034